

Úvodné slovo predsedu ABSD

plk. gšt. v.v. Jaroslav Gofjár, MSc.

Vážený pán predseda Osobitného kontrolného výboru NR SR pre kontrolu činnosti VS pán poslanec Valášek, páni riaditelia a zástupcovia služieb, vážení páni generáli, kolegovia, sympatizanti a podporovatelia našej asociácie, milí hostia a účastníci nášho sympózia, dámy a páni.

(To je ale téma! A to publikum! Z pôvodných 30 registrovaných sme prekročili 60-ku)

Téma nášho sympózia „Spravodajské služby a etika“ sa nám ponúkala niekoľko rokov a vždy bola odsúvaná inými, aktuálnejšími témami. Ja osobne som tým nebol príliš nadšený, nakoľko etiku považujem za mimoriadne dôležitú súčasť fungovania akejkoľvek organizácie, a aj keď sa činnosť spravodajských služieb v mnohých oblastiach od činnosti iných organizácií výraznejšie líši, základné princípy morálky a etiky (minimálne vo vnútri organizácie) musia byť rešpektované a zachovávané. Je zrejmé, že pri budovaní nových spravodajských služieb po novembri 1989, ako aj pri vytváraní tých samostatných od roku 1993, museli zakladatelia riešiť iné problémy, skôr tie materiálno-technické, a tak sa etike nevenovalo toľko pozornosti ako by si zaslúžila. Výnimkou bolo snáď tzv. lustračné obdobie, s cieľom očisty spravodajských služieb a celej spoločnosti od komunistickej minulosti. Žiaľ, asi ani neskôr sa situácia výraznejšie nezmenila a to aj napriek tomu, že sme ako osoby oboznamujúce sa s utajovanými skutočnosťami nabehli na vykonávanie bezpečnostných previerok podľa štandardov NATO. V tejto súvislosti je potrebné vyzdvihnúť aktivitu jedného z bývalých námestníkov riaditeľa Slovenskej informačnej služby, ktorý neskôr pôsobil aj vo Vojenskom spravodajstve, človeka, ktorého sme sa chystali začiatkom tohto roku znovu uvítať ako člena našej asociácie. Žiaľ, nebolo nám to dopriate. Je paradoxné, že z tohto sveta odišiel Juraj Kohutiar v tom istom roku, ako aj človek, ktorý sa s ním v roku 2007 podieľal na vytvorení slovenskej verzie dokumentu s názvom „Spravodajská etika“, ktorý nájdete aj na našej webstránke, a ním bol Pavel Šiša. Patrí im za to naša vďaka.

Keď sme oznámili tému tohtoročného sympózia, viacerí si dávali otázku, či je táto téma vhodná v tomto období. Ale tieto otázky tu existovali aj pred rokmi. Rozhodli sme sa, že už ju nemôžeme ďalej odsúvať, nakoľko sa situácia nijako nezlepšuje, čo súvisí určite aj so situáciou v celej spoločnosti. Keď si spomeniete na niektoré predchádzajúce sympóziá a vystúpenia viacerých lektorov, zistíte, že etická problematika pre nás nie je úplne novou. Na viacerých sympóziách sa etické otázky viac či menej viditeľne objavovali v prezentáciách našich lektorov. Dá sa povedať, že sa nimi etika tiahla ako nejaká červená niť.

XVI. medzinárodné sympóziium ABSD, Bratislava 11.9.2024

Žiaľ, príliš často sme svedkami spochybňovania morálnosti spravodajskej práce, čo sa zakladá na podozreniach o zlyhaní služieb. Treba si priznať, že v našej krátkej histórii ich už zopár bolo. To však nemôže byť dôvodom na odsudzovanie všetkých, ktorí v nich poctivo pracujú. A môžete si byť istí, že je to drvivá väčšina. O tých sa však nedozvieme, lebo pracujú profesionálne a určite aj eticky.

Vážení prítomní,

cieľom nášho sympózia je prostredníctvom bloku etických tém splatiť dlh našim bývalým členom (Juraj a Pavel), a zároveň by sme radi iniciovali širšiu debatu o etike (nielen tej spravodajskej). Aj keby sa tie naše slová o etike mali donekonečna odrážať od múrov ako ten povestný hrášok, dlhujeme im to, ale nielen im dvom, oveľa viac aj celej spravodajskej komunite a v konečnom dôsledku aj celej spoločnosti.

Ešte predtým ako prejdeme k jednotlivým vystúpeniam, by som vás všetkých ale poprosil, aby sme spolu vzdali úctu členom našej komunity, s ktorými sa už nebudeme môcť stretať a diskutovať. Juraj a Pavel boli len príkladom, minulý rok nám odišli viacerí, či už tí známejší, ale aj menej známi a medzi nimi určite aj takí, o ktorých väzbe na spravodajskú komunitu netušilo ani ich najbližšie okolie. Nadviažme preto symbolickou minútou ticha na našu tradíciu vzdat' im všetkým hold za ich profesionálnu prácu.

Tak, a teraz sa môžeme pustiť do etiky, pre niektorých vraj fenoméne, ktorý so spravodajskou činnosťou nemá nič spoločné. Ešte predtým by som však rád poprosil riaditeľa Paneurópskej vysokej školy a zástupcov spravodajskej komunity o príhovor.